

Taktyka interwencji
w sytuacjach konfliktowych z wychowankami
(Zasady postępowania)

Sytuacje konfliktowe z wychowankami występują w Zakładach Poprawczych stosunkowo często. Aby im zapobiegać lub je eliminować stosuje się w pracy z młodzieżą odpowiednie metody pracy. W momencie gdy są one nieskuteczne i nie przynoszą zamierzonego efektu Ustawodawca daje możliwość użycia środków przymusu bezpośredniego. Gdy pojawia się sytuacja konfliktowa i występuje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia osób uprawnionych lub wychowanków należy zastosować środki przymusu bezpośredniego

Podstawą prawną do konieczności użycia środków przymusu bezpośredniego jest Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Informuje ona że:

- 1) Art.2.1. „Uprawnieni do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej są m.in. **pracownicy zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich**”
- 2) Art.5 Uprawniony do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, zwany dalej „uprawnionym”, może użyć środka przymusu bezpośredniego lub broni palnej lub wykorzystać je do celów określonych w niniejszej ustawie **wyłącznie w zakresie realizacji zadań ustawowych podmiotu, w którym pełni służbę albo w którym jest zatrudniony.**
- 3) Art.6.1 Środków przymusu bezpośredniego **używa się lub wykorzystuje się je w sposób niezbędny do osiągnięcia celów** tego użycia lub wykorzystania, proporcjonalnie do stopnia zagrożenia, wybierając środek o możliwie jak najmniejszej dolegliwości.
- 4) Art.7.1 Środków przymusu bezpośredniego **używa się z zachowaniem szczególnej ostrożności, uwzględniając ich właściwości które mogą stanowić zagrożenie zdrowia lub życia uprawnionego lub innej osoby**
- 5) Art.8. W przypadku gdy uzasadniają to okoliczności zdarzenia, uprawniony **może użyć lub wykorzystać jednocześnie więcej niż jednego środka przymusu bezpośredniego**
- 6) Art.11 Środków przymusu bezpośredniego można użyć lub wykorzystać w przypadku konieczności :
  - ✓ Wyegzekwowania wymaganego prawem zachowania zgodnie z wydanym przez uprawnionego poleceniem
  - ✓ Odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;
  - ✓ Przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;
  - ✓ Przeciwdziałania naruszeniu porządku lub bezpieczeństwa publicznego
  - ✓ Przeciwdziałania niszczeniu mienia;

- ✓ **Pokonania biernego lub czynnego oporu**
- ✓ **Przeciwdziałania czynnościom zmierzającym do autoagresji**

7) Art.12 Środkami przymusu bezpośredniego w wypadku Zakładu są:

- ✓ **Siła fizyczna (w postaci technik interwencyjnych tj, obezwładnienia, ataku, obrony, transportowa)**
- ✓ **Kaftan bezpieczeństwa**
- ✓ **Pas obezwładniający**
- ✓ **Kask zabezpieczający**
- ✓ **Izba izolacyjna**

8) Art.14 **Siły fizycznej używa się nie zadając uderzeń chyba że uprawniony działa w celu odparcia zamachu na zdrowie lub życie własne lub innych osób albo na mienie lub przeciwdziała ucieczce**

9) Art.34 **Środków przymusu bezpośredniego można użyć po uprzednim bezskutecznym wezwaniu osoby do zachowania się zgodnego z prawem oraz po uprzedzeniu jej o zamiarze użycia tych środków.**

!!! Przepisu tego nie stosuje się gdy występuje bezpośrednio zagrożenie życia, zdrowia, wolności uprawnionego lub innej osoby lub gdy zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla dobra chronionego prawem a środków przymusu bezpośredniego używa się prewencyjnie

Celem działań podjętych przez pracownika ZP w momencie rozpoczynania interwencji z udziałem wychowanka jest:

- likwidacja zagrożenia zdrowia i życia swojego, pozostałych pracowników bądź nieletnich przebywających na terenie placówki,
- przywrócenie lub zapewnienie porządku na terenie placówki.

Działania podejmowane przez pracownika określone są odpowiednimi przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi Zakładu

1. **Ocena sytuacji oraz wynikającego z niej zagrożenia.**
2. **Reakcja pedagogiczna.**
3. **Wezwanie wsparcia.**
4. **Zastosowanie środka przymusu bezpośredniego.**

Ad 1.) Ocenie podlega sposób zachowania się agresora oraz wynikająca z niego konieczność podejmowania kolejnych działań. **W przypadku agresji w stopniu niskim bądź umiarkowanym lub też groźby zachowań agresywnych – pracownik podejmuje próbę rozwiązania sytuacji za pośrednictwem mediacji** (rozmowy pedagogicznej) tj. przechodzi do pkt. 2. Jeśli sytuacja jest krytyczna (samookaleczenie, próba samobójcza, bójka, atak na pracownika) pracownik przechodzi natychmiast do pkt. 3 tj. wzywa wsparcie.

Ad 2.) Reakcja pedagogiczna ma na celu rozwiązanie konfliktu za pomocą psychologiczno – pedagogicznych środków oddziaływania. Pracownik korzystając z posiadanej wiedzy podejmuje próbę **wyciszenia agresji i zniwelowania napięcia emocjonalnego u wychowanka za pośrednictwem rozmowy**. W sytuacji niepowodzenia metod pedagogicznych tj. dalszej eskalacji agresji nieletniego pracownik podejmuje decyzję o wezwaniu wsparcia tj. przechodzi do pkt. 3.

Ad 3.) Wezwanie wsparcia odbywa się zgodnie z procedurą używania środków komunikacji w postaci radiotelefonów oraz alarmów osobistych, w które wyposażeni są pracownicy ZP. Pracownik w sytuacji zagrożenia **uruchamia przycisk alarmowy** oraz nadaje przez radiotelefon komunikat posługując się systemem kodów, z uwzględnieniem miejsca w którym nastąpiło zdarzenie. Przykład:

„KOD CZERWONY –grupa 4”

Pracownicy ochrony, lub pozostali pracownicy (w tym pedagogiczni) udają się niezwłocznie na miejsce wezwania celem udzielenia pomocy pracownikowi zgłaszającemu. Pracownik nadający komunikat stara się wykorzystać czas przed pojawieniem się wsparcia na odpowiednie przygotowanie sytuacji z myślą o interwencji z użyciem środka przymusu bezpośredniego. Jego działania mają na celu:

- zapewnienie bezpieczeństwa wychowankom poprzez (w miarę możliwości) odizolowanie agresywnego nieletniego od pozostałej części grupy,
- utrzymanie aktualnej sytuacji tj. zapobieganie zwiększeniu się stopnia agresji u wychowanka (nie dopuszczenie do ewentualnego ataku na siebie bądź pozostałe osoby ze strony nieletniego).

Z chwilą pojawienia się wsparcia pracownik pedagogiczny decyduje o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego, lub podejmuje kolejną próbę mediacji z wychowankiem.

Ad 4.) Zastosowanie środka przymusu bezpośredniego w przypadku omawianego scenariusza polega na unieruchomieniu wychowanka oraz późniejszym doprowadzeniu go do **izby izolacyjnej**. Unieruchomienie

wychowanka musi odbyć się w bezpieczny dla niego sposób, przy użyciu dozwolonych środków tj. siły fizycznej i/lub pasa obezwładniającego.

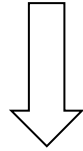
Podstawowym elementem taktyki stosowanej w czasie interwencji jest **zastosowanie odpowiednich technik interwencyjnych**. Polecaną przez autorów szkolenia techniką jest obezwładnienie kończyn górnych wychowanka przy jednoczesnym sprowadzeniu go do podłoża z możliwością swobodnego przeszukania oraz założenia pasa obezwładniającego. Technika może być zastosowana przez minimum dwóch - trzech **odpowiednio przeszkolonych** pracowników. Polega ona na prawidłowym ustawieniu się pracowników (pod kątem 45 stopni) do wychowanka w odpowiednim miejscu. Odpowiednim tzn. zapewniającym minimum swobodnej powierzchni potrzebnej do zastosowania techniki interwencyjnej. W czasie interwencji pracownik pedagogiczny (w czasie treningów oznaczony jako „1”) wypowiada w kierunku wychowanka szereg komunikatów mających na celu odwrócenie jego uwagi. W tym czasie pracownik ochrony (w czasie treningów oznaczony jako „2”) zajmuje odpowiednią pozycję względem wychowanka. Na umówiony w czasie treningów komunikat podany przez pracownika „1” następuje zastosowanie techniki interwencyjnej. Polega ona na jednoczesnym, obustronnym zastosowaniu dźwigni transportowej na dłonie i przedramiona nieletniego. Po zastosowaniu dźwigni nieletni opuszczany jest przez pracowników w kierunku podłoża z jednoczesnym zabezpieczeniem jego głowy przed doznaniem urazu. W chwili sprowadzenia wychowanka do podłoża pracownicy decydują o zastosowaniu pasa obezwładniającego, przeszukaniu nieletniego bądź odprowadzeniu go do izby przejściowej z użyciem samej techniki transportowej. Interwencja kończy się zgodnie z decyzją pracownika pedagogicznego. W przypadku przeprowadzenia interwencji z użyciem środka przymusu bezpośredniego konieczne jest wcześniejsze przygotowanie pracowników do jej podjęcia. Wcześniejsze ćwiczenie tego rodzaju sytuacji pozwala w pełni komfortowo, bez wahania i przede wszystkim skutecznie przeprowadzić opisywaną interwencję. Należy zauważyć, iż pracownik mający za sobą szkolenie w stopniu wyłącznie podstawowym jest w stanie zastosować dźwignię transportową bądź tylko unieruchomić kończynę górną wychowanka. Samo unieruchomienie ręki nieletniego drastycznie zwiększa prawdopodobieństwo skutecznego przeprowadzenia całej interwencji. **Praktyka i doświadczenia przeprowadzane przez autorów niniejszego szkolenia w czasie treningów wskazują jednoznacznie, iż osoba uprzednio nie przeszkolona najprawdopodobniej nie będzie w stanie złapać ręki nieletniego nie wspominając o skutecznym jej unieruchomieniu.** W związku z tym, uczestnictwo w comiesięcznym szkoleniu praktycznym zakresu samoobrony oraz zastosowania technik interwencyjnych powinno stanowić kwestię **priorytetową** dla wszystkich osób wykonujących czynności służbowe w kontakcie z wychowankami przebywającymi w placówce.

Opracował

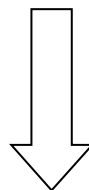
P. Blanek, T. Kobierski

SCHEMAT DZIAŁANIA

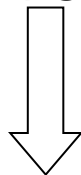
SYTUACJA KONFLIKTOWA

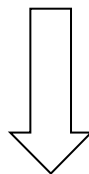
PODJĘCIE MEDIACJI PRÓBA NAKŁONIENIA
WYCHOWANKA DO WŁAŚCIWEGO ZACHOWANIA

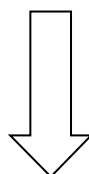
KOMUNIKAT DLA WYCHOWANKA O ZASTOSOWANIU
ŚRODKA PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO W WYPADKU NIE
ZASTOSOWANIA SIĘ DO POLECENIA PRACOWNIKA

1.WŁACZENIE PRZYCISKU ALARMOWEGO
2.INFORMACJA PRZEZ RADIOSTACJĘ
KOD CZERWONY+ MIEJSCE ZDARZENIA

ODIZOLOWANIE POZOSTAŁYCH WYCHOWANKÓW

INTERWENCJA